

İlkokula Hazırlık Becerilerine İlişkin Okul Öncesi ve Birinci Sınıf Öğretmenleri ile Öğretmen Adaylarının Görüşleri*

Views of Preschool, Primary School and Preservice Teachers on School Readiness Skills

Nevra Atış-Akyol¹, Nurbanu Parpuocu², Nefise Semra Erkan³

Makale Geçmişi

Geliş : 17 Haziran 2020

Düzeltilme : 22 Ekim 2020

Kabul : 30 Ekim 2020

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Article History

Received : 17 June 2020

Revised : 22 October 2020

Accepted : 30 October 2020

Article Type

Research Article

Öz: Araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmenleri ve birinci sınıf öğretmenleri ile okulöncesi ve sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğrencilerinin, çocukların ilkökula geçişte sahip olması gereken ilkökula hazırlık becerilerine ilişkin görüşlerini incelemektir. Ayrıca araştırmanın bir diğer amacı ise, katılımcıların ilkökula hazırlık becerilerinden hangilerine daha çok önem verdiklerini belirlemektir. Araştırma betimsel tarama modelinde tasarlanmıştır. Kolay ulaşılabılır örneklem yolu ile araştırmaya 80 okul öncesi öğretmeni, 50 sınıf öğretmeni, 51 okul öncesi öğretmen adayı ve 88 sınıf öğretmen adayı olmak üzere toplam 269 kişi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen “Genel Bilgi Formu” ve “İlkokula Hazırlık Becerileri Anketi” kullanılmıştır. Araştırma kapsamında geliştirilen anket için ulusal ve uluslararası alanyazın örnekleri incelenmiş ve uzman görüşleri alınmıştır. Verilerin analizinde ortalama, yüzde ve frekans kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, okul öncesi öğretmenlerinin, sınıf öğretmenlerinin, okul öncesi ve sınıf öğretmen adaylarının ilkökula hazırlık becerilerine ilişkin görüşleri incelendiğinde en yüksek ortalamanın; öz bakım becerileri alanına ait olduğu görülmüştür. Sınıf öğretmenliği adaylarının ise ilkökula hazırlık becerilerine ilişkin görüşleri incelendiğinde en yüksek ortalamanın fiziksel gelişim alanına ait olduğu görülmüştür. Bu bilgiler ışığında alan yazında ilkökula hazırlık becerileri ile ilgili gelişim alanlarına yönelik olarak hem örneklem gruplarında hem de gelişim alanlarının vurgulanması noktasında benzerlikler kadar farklılıklar da olduğu saptanmıştır. Bu farklı görüşlerin ilkökula hazırlık kavramının çok yönlü yapısından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlkokula hazırlık, İlkokula hazırlık becerileri, Okul öncesi öğretmeni, Sınıf öğretmeni, Öğretmen adayı

Abstract: The aim of this study is to examine the views of preschool, primary school and preservice teachers that are at senior grade of the university on school readiness skills that children should have in transition to primary school. In addition, it was aimed to determine which of school readiness skills was given more importance to by the participants of the study. The study aiming to investigate the views of preschool, primary school and preservice teachers was designed in survey model. Preschool teachers, primary school teachers and preservice teachers were included in the study through convenience sampling. The sample of the study consisted of 269 participants including 80 preschool teachers, 50 primary school teachers, 51 preschool teacher candidates and 88 primary school teacher candidates. In the research, “General Information Form” and School Readiness Skills Questionnaire developed by the researchers were used as data collection tools. In the analysis of the data, medium, percentage and frequency were used. As a result of the research, when the views of preschool teachers, primary school teachers, preschool and primary school teacher candidates about school readiness skills were examined, the highest average was self-care skills. However, it is seen that the highest average belongs to physical development. for preservice primary school teachers. It was seen that there were differences and similarities in the sample groups in emphasizing the development areas regarding school readiness skills in the literature. It is thought that these different opinions stem from the multifaceted structure of the concept of school readiness.

Keywords: School readiness, School readiness skills, Preschool teachers, Primary school teacher, Teacher candidate

DOI: 10.24130/eccd-jecs.1967202042281

*Bu çalışmanın bir bölümü 2-5 Ekim 2019 tarihleri arasında düzenlenen 6. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresinde “sözlü bildiri” olarak sunulmuştur.

Başlıca Yazar: Nevra Atış Akyol

¹ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, naakyol@cumhuriyet.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4697-847X>

² Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, nurbanuparpucu@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4544-3927>

³ İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksek Okulu, Çocuk Gelişimi Bölümü, nsemraerkan@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8968-7926>

SUMMARY

Introduction

Starting school is undoubtedly one of the most important turning points in the child's life. Because when the child starts school, he / she enters into a foreign school environment where he / she will spend a great time of the day from the family environment where he / she feels safe in every sense. Only a part of pre-school children receive education of children in Turkey for the first time considering that a large part of the time they start primary school of this foreign environment can be said to enjoy the experience. These children will be faced with the learning of academic skills such as literacy and mathematics, as well as social skills such as attending planned activities in the school, following teacher's guidelines and school rules, developing positive peer relationships. Many studies show that school performance in primary school is associated with a successful transition from kindergarten to primary school (Dockett and Perry, 2003a, 2004; Ramey and Ramey, 1998, Alexander and Entwisle, 1988). In order for the child to meet the requirements of transition to school and adapt to this new environment, he or she must have the skills of preparing for school. The aim of this study is to examine the views of preschool, primary school and preservice teachers that are at senior grade of the university on school readiness skills that children should have in transition to primary school. In addition, it was aimed to determine which of school readiness skills was given more importance to by the participants of the study.

Method

The study aiming to investigate the views of preschool, primary school and preservice teachers was designed in survey model. Preschool teachers, primary school teachers and preservice teachers were included in the study through convenience sampling. Volunteerism principle was used in the study. The sample of the study consisted of 269 participants including 80 preschool teachers, 50 primary school teachers, 51 preschool teacher candidates and 88 primary school teacher candidates.

In the research, "General Information Form" and School Readiness Skills Questionnaire developed by the researchers were used as data collection tools.

For the development of the questionnaire, wide range of literature review was conducted before determining the skills required for school readiness. Then, a total of 32 participants consisting of seven preschool teachers, seven first grade teachers, nine preschool teacher candidates and nine primary teacher candidates were given an open-ended question and asked to write their thoughts about school readiness skills in the form of composition. The answers of the participants to the open-ended questions were classified and listed by the researchers according to the appropriate development areas and the survey items were created. In this way, a draft questionnaire consisting of 6 sub-dimensions and 57 items was created. The draft questionnaire was presented to the field experts working in the fields of preschool, classroom teaching, assessment and Turkish language to ensure the validity of language and scope. According to expert opinions, 57 survey items were reorganized as 26 items. Then, the pre-study with two preschool and two first grade

teachers, two preschool teacher candidates and two primary school teacher candidates were conducted to check the comprehensibility of the questionnaire items. As a result of the preliminary study, the 26-item questionnaire was finalized.

This 5-point Likert-type questionnaire includes six dimensions related to school readiness. These dimensions are; Physical Development, Social and Emotional Development, Language Development, Approaches to Learning, Cognitive Development and Self Care Skills". These dimensions are based on five dimensions of school readiness identified in the National Education Goals Panel (NEGP, 1995). Physical development dimension of the questionnaire includes 4 item; social and emotional development dimension had 6 items, language development dimension includes 4 items; approaches to learning dimension includes 3 items; cognitive development dimension includes 4 items; and self-care skills includes 5 items. Responses to the survey items; totally disagree (1), disagree (2), undecided (3), agree (4), and fully agree (5). The questionnaire is administered individually and each questionnaire takes approximately 10 minutes.

In the analysis of the data, medium, percentage and frequency were used.

Results

As a result of the research, when the views of preschool teachers, primary school teachers and preschool teacher candidates about school readiness skills were examined, the highest average was self-care skills. As a result of the research, when the views of preservice primary school teachers about school readiness skills were examined, it is seen that the highest average belongs to physical development.

In line with these results, it is seen that preschool teachers, primary school teachers, preschool teacher candidates and primary school teacher candidates stated some common skills in the skills with the highest average in the development areas related to school readiness skills. In approach toward learning skills, "willingness to learn" was common. In language development "expressing feelings and thoughts in a clear and smooth Turkish" skill, and in self-care skills, "making toilet by himself/herself self-cleaning skills" was found as common. It is seen that the ability to have conceptual knowledge in cognitive development is determined as the highest average skill by preschool teachers, classroom teachers and classroom teacher candidates. On the other hand, it is seen that preschool teacher candidates determine the cause-effect relationship between the events as the highest average skill in this field of development. In the field of social emotional development, preschool and primary school teacher candidates gave the highest average to the ability to express their feelings correctly when they were upset, rejoiced or scared. Preschool teachers gave the highest average to the ability to adapt to school without worrying about separation from parents while primary school teachers gave that to follow the instructions of teacher. In the field of physical development, all participants gave the highest score to the different skills. When the total average of the development areas is examined, preschool teachers, classroom teachers and preschool teacher candidates gave the highest average to "self-care skills" field, while primary school teacher candidates gave the highest average to "physical development" field.

Conclusion and Discussion

In the light of all this, it was found that there were differences and similarities emphasizing the development areas related to school readiness skills. It is thought that these different opinions stem from the multifaceted structure of the concept of school readiness. The reason of this is that school readiness is a concept consisting of family, teacher (preschool teacher, classroom teacher), child and community stakeholders and emphasizes all development areas. Therefore, these differences may be due to the experiences and expectations of the sample groups.

GİRİŞ

Okula başlamak, kuşkusuz çocuğun yaşamındaki en önemli dönüm noktalarından birisidir. Çünkü çocuk okula başlarken, kendini her anlamda güvende hissettiği aile ortamından, gününün büyük bir zaman dilimini geçireceği yabancı bir okul ortamına girer. Türkiye'deki çocukların bir bölümünün okul öncesi eğitim aldığı düşünüldüğünde okul öncesi eğitim almamış çocukların ilkokula başladıkları zaman ilk kez yabancı ortam deneyimini yaşayacağı söylenebilir. Bu çocuklar, okulda planlanmış etkinliklere katılmak, öğretmenin yönergelerine ve okul kurallarına uymak, olumlu akran ilişkileri geliştirmek gibi sosyal becerilerin yanı sıra okuma-yazma, matematik gibi akademik becerileri de öğrenme durumuyla karşı karşıya kalacaktır. Pek çok araştırma, ilkokul dönemindeki okul performansının çocuğun anasınıfından ilkokula başarılı bir geçiş yapmasıyla ilişkili olduğunu göstermektedir (Dockett ve Perry, 2003a, 2004; Ramey ve Ramey, 1998; Alexander ve Entwisle, 1988). Çocuğun okula geçişin gereklerini yerine getirebilmesi ve bu yeni ortama uyum sağlayabilmesi için okula hazırlık becerilerine sahip olması gerekmektedir.

Okula hazırlık genel anlamıyla “bir görevi güçlükle karşılaşmadan başarabilmek için gerekli özelliklere sahip olma durumudur” (Erkan, 2011). Okula hazırlık becerileri, Amerika’da Ulusal Eğitim Hedefleri Paneli’nde (National Education Goals Panel, NEGP, 1995) sağlık ve fiziksel gelişim, duygusal ve sosyal yeterlik, öğrenme yaklaşımları, dil gelişimi ve iletişim becerileri, bilişsel kapasite ve genel bilgi şeklinde 5 temel alana yönelik beceriler olarak sınıflandırılmıştır. Erken çocukluk döneminde meydana gelen bu önemli beceriler gelişimsel ve etkileşimsel bir süreci içermektedir. Bu süreçte çocuklar akran grupları, aileleri, öğretmenleri ve okulları ve hatta bir bütün olarak toplumun tüm yapı taşları ile etkileşimde bulunmaktadır. Bu araştırmanın kuramsal çerçevesini de bu düşünceye yönelik olarak Bronfenbrenner’ın Ekolojik Teorisi oluşturmaktadır. Bronfenbrenner’ın kuramındaki temel ilke; çocukların yaşadıkları çevreden etkilendiği ve bu çevrenin de çocuğun gelişim sürecini yoğun bir şekilde etkilemesidir. Bronfenbrenner, çocuk gelişimi içerisinde yer alan ekolojik ortamın; mikrosistem, mezosistem, ekzosistem ve makrosistem şeklinde katmanlardan oluştuğunu ve bunun bireyler ve çevre arasında karşılıklı olarak büyüyen ve birlikte var olan organize bir sistem olduğunu belirtmektedir (Bronfenbrenner, 1979).

Bronfenbrenner (1979), Balaban (1985) ve Edgar (1986), okula geçişte; ebeveynlerin, öğretmenlerin ve çocukların eşit birer ortak olarak çalıştıklarında en iyi sonuca ulaşıldığını belirterek, etkili okula geçiş programlarının ancak, ev, erken çocukluk eğitimi ve ilkokul ortamı ile ebeveynlerden, öğretmenlerden ve çocuklardan alınan girdiler arasında bağlantı kurulduğunda etkili olduğunu ifade etmişlerdir (Chan, 2012). UNICEF (2012), okula hazırlığı; “çocuğun hazır olması”, “okulun hazır olması” ve “ailelerin hazır olması” şeklinde üç boyutta ele almaktadır. Bu boyutlardan çocuğun

okula hazır olması için kuşkusuz ki en önemli katkı çocuğun okul öncesi eğitim kurumlarından faydalanmasıdır. Bu konuda Erkan ve Kırca, (2010)' nın yaptıkları çalışmada; okul öncesi eğitim almış çocukların ilkokula hazırlık düzeylerini, okul öncesi eğitim kurumlarından faydalanmamış çocuklara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Çocuğun ilkokula başlamak için sahip olması gereken becerileri edinebilmesi için öncelikle çocuğun sahip olması gereken beceriler konusunda çocuğun ekolojik sisteminde yer alan tüm katmanlar açısından bir netliğin olması önemlidir. Bronfenbrenner'ın ekolojik sistem yaklaşımına göre çocuğun mikrosistemi içerisinde yer alan aile ve mezosisteminde bulunan okul ortamındaki eğitimsel kültürün farklılaşabildiği belirtilmektedir (Okagaki ve Diamond, 2000). Dolayısıyla, akademik başarı ve ilkokula hazırlığa ilişkin çocuklardan beklenen gelişimsel hedefler de farklılaşmaktadır. Örneğin yapılan iki çalışmada, anasınıfı ve birinci sınıf öğretmenlerinin çocukları okula hazırlamak için gerekli olduğuna inandığı beceriler arasında uyumsuzluk olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Oppen, 1993; Wong, 2003). Okul öncesi öğretmenleri ve ilkokul öğretmenlerinin ilkokula hazırlığa ilişkin görüşlerinin incelendiği birçok çalışmada her iki branştaki öğretmenlerin benzer görüş ve beklentileri olduğu gibi farklı görüşleri de ortaya çıkmıştır (Şahin, Sak ve Tuncer 2013; Dereli, 2012; Kutluca Canbulat ve Yıldızbaş, Erden ve Altun, 2014). Benzer şekilde aileler ve öğretmenlerin görüşlerinin incelendiği çalışmalarda da farklı beklentiler söz konusudur. Piotrkowski (2004)' nin çalışmasında anasınıfı öğretmenleri, çocukların ilkokula hazırlık için sosyal ve duygusal yönleri vurgularken ailelerin, alfabe ve sayıları öğrenmek gibi akademik becerileri daha fazla vurguladıkları görülmüştür. Çocuklar bu beklentilere paralel şekilde ilkokula hazırlık için desteklenmektedir. Bu sebeple, çocuğun ilkokula yumuşak bir geçiş yapabilmesi için tüm paydaşların ilkokula hazırlıkla ilgili hangi beceriler, davranışlar ve tutumların gerektiği konusundaki görüşlerini bilmek önemlidir. Bu görüşler okulda öğretmenlerin öğretim uygulamaları ve çocukların okul başarıları üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Bu nedenle, okul öncesi öğretmenleri, öğretmen adayları; çocuklarla ilkokul sürecini yürütecek olan birinci sınıf öğretmenleri ve sınıf öğretmeni adaylarının ilkokula hazırlıkla ilgili görüşlerini belirlemenin, öğretmenlerin ilkokula hazırlık konusundaki gereksinimlerine uygun rehberlik, destek ve eğitim hizmetlerinin sağlanabilmesine ışık tutması açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu noktadan hareketle çalışmada okulöncesi öğretmenleri ve birinci sınıf öğretmenleri ile, okulöncesi ve sınıf öğretmeni adaylarının çocukların ilkokula geçişte sahip olması gereken okula hazırlık becerilerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın desenine, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına, veri toplama sürecine ve verilerin analizine yönelik bilgiler yer almaktadır.

Araştırma Deseni

Okul öncesi ve birinci sınıf öğretmenleri ile okul öncesi ve sınıf öğretmeni adaylarının; çocukların ilkokula geçişte sahip olması gereken ilkokula hazırlık becerilerine ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçlayan bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama modeli geçmişte olmuş ya da var olan bir durumun betimlenmesini amaçlamaktadır (Gay, Mills ve Airasian, 2009).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, kolay ulaşılabilir örnekleme yolu ile belirlenen ve Ankara İlindeki resmi ve özel okullarda görev yapan okul öncesi öğretmenleri, birinci sınıf öğretmenleri ile resmi bir üniversitenin okul öncesi öğretmenliği ve sınıf öğretmenliği 4. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Kolay ulaşılabilir örnekleme; araştırmacının belirlediği örneklem büyüklüğüne göre evrenden hem zaman hem de ekonomiklik kazanmak için kolay ulaşabildiği gruba seçmesidir (Şahin, 2014). Araştırmada gönüllülük ilkesi esas alınmış olup, araştırmanın örneklemini 80 okul öncesi öğretmeni, 50 birinci sınıf öğretmeni, 51 okul öncesi öğretmen adayı ve 88 sınıf öğretmeni adayı olmak üzere toplam 269 kişi oluşturmaktadır.

Araştırmada; okul öncesi öğretmenleri için “O.Ö.Ö.”, okul öncesi öğretmen adayları için “O.Ö.Ö.A.”, sınıf öğretmenleri için “S.Ö.”, sınıf öğretmeni adayları için “S.Ö.A.” şeklinde bazı kısaltmalara yer verilmiştir. Örneklem grubuna ait demografik bilgiler Tablo 1.’de sunulmuştur.

Tablo 1. Örneklem Grubuna Ait Demografik Bilgiler

Okula Hazırlığa İlişkin Ders Alma Durumu	O.Ö.Ö. (f)	O.Ö.Ö.A. (f)	S.Ö. (f)	S.Ö.A. (f)
Lisans Dersi	58	34	24	42
Seminer	7	2	14	6
Atölye	0	0	1	2
Diğer (bireysel)	1	1	0	1
Eğitim almayan	14	14	11	37
Cinsiyet				
Kadın	72	45	27	48
Erkek	8	6	23	40
Toplam	80	51	50	88
	O.Ö.Ö. (ort)	O.Ö.Ö.A. (ort)	S.Ö. (ort)	S.Ö.A. (ort)
	(min.- mak.)	(min.- mak.)	(min.- mak.)	(min.- mak.)
Yaş	30	21-62	22	21-25
Mesleki Deneyim Yılı	8	0-30	-	-

Tablo 1’de görüldüğü üzere okula hazırlığa ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin 58’i, okul öncesi öğretmen adaylarının 34’u, sınıf öğretmenlerin 24’u ve sınıf öğretmen adaylarının 42’si lisans dersi aldığını belirtmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin 7’si, okul öncesi öğretmen adaylarının 2’si, sınıf öğretmenlerinin 14’u ve sınıf öğretmen adaylarının 6’si seminer almıştır. 1 sınıf öğretmeni ve 2 sınıf öğretmeni adayı atölyeye katılmıştır. Birer okul öncesi öğretmeni, okul öncesi öğretmen adayı ve sınıf öğretmen adayı bireysel olarak bilgi edinmiştir. Son olarak 14 okul öncesi öğretmeni, 14 okul öncesi öğretmen adayı, 11 sınıf öğretmeni ve 37 sınıf öğretmen adayı ise herhangi bir eğitim almamıştır. Araştırmanın çalışma grubunda yer alan 80 okul öncesi öğretmeninden 72’si kadın, 8’i erkek; 51 okul öncesi öğretmen adayından 45’i kadın 6’si erkek; 50 sınıf öğretmeninden 27’si kadın 23’ü erkek; 88 sınıf öğretmen adayıdan 48’i kadın 40’i erkektir. Okul öncesi öğretmenlerinin ortalama yaşı 30 ve ortalama mesleki deneyimi 8; sınıf öğretmenlerinin ortalama yaşı 34 ve ortalama mesleki deneyimi 11; her iki grup öğretmen adaylarının ise ortalama yaşı 22 şeklindedir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak “Genel Bilgi Formu” ve “İlkokula Hazırlık Becerileri Anketi” kullanılmıştır.

Genel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından hazırlanan Genel Bilgi Formunda; örnekleme dâhil edilen katılımcıların yaşı, cinsiyeti, mesleki deneyim, öğrenim durumu ve öğrenim gördükleri programa ilişkin 5 soru yer almaktadır.

İlkokula Hazırlık Becerileri Anketi: İlkokula Hazırlık Becerileri Anketi, öğretmenlerin ilkökula hazırlıkla ilgili becerilere ilişkin görüşlerini belirlemek üzere araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir.

İlkokula hazırlık için gerekli becerilerin neler olacağı belirlenmeden önce bir alan yazın taraması yapılmıştır (Chan, 2012; Dockett ve Perry, 2003; Janus, Duke ve Stat, 2005; National Education Goals Panel, NEGP, 1995; UNICEF, 2012). Daha sonra yedi okul öncesi öğretmeni, yedi birinci sınıf öğretmeni, dokuz okul öncesi öğretmen adayı ve dokuz sınıf öğretmeni adayından oluşan toplam 32 katılımcıya açık uçlu bir soru verilerek, soruya ilişkin düşüncelerini kompozisyon şeklinde yazmaları istenmiştir. Katılımcıların açık uçlu soruya verdikleri cevaplar araştırmacılar tarafından uygun gelişim alanlarına göre sınıflandırılarak listelenmiş ve anket maddelerinin oluşturulması sağlanmıştır. Bu şekilde altı alt boyut ve 57 maddeden oluşan taslak anket oluşturulmuştur. Taslak anket formu okul öncesi, sınıf öğretmenliği, ölçme değerlendirme ve Türk dili konularında çalışan alan uzmanlarının görüşüne sunulurken dil ve kapsam geçerliği sağlanmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda 57 anket maddesi 26 madde olarak yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca iki okul öncesi ve iki birinci sınıf öğretmeni ile iki okul öncesi öğretmen adayı ve iki sınıf öğretmeni adayını pilot çalışma yapılarak anket maddelerinin anlaşılabilirliği kontrol edilmiştir. Pilot çalışma sonucunda anlaşılmayan üç madde ifade açısından yeniden düzenlenmiştir ve diğer maddelerin kalmasına karar verilmiştir. 26 maddeden oluşan ankete son şekli verilmiştir. 5'li Likert tipinde hazırlanan bu anket, ilkokula hazır bulunuşluğa ilişkin altı boyutu içermektedir. Bu boyutlar; "Fiziksel Gelişim", "Sosyal ve Duygusal Gelişim", "Dil Gelişimi", "Öğrenmeye Yönelik Yaklaşımlar", "Bilişsel Gelişim" ve "Öz Bakım Becerileri" dir. Bu boyutlar, Amerika Ulusal Eğitim Hedefleri Paneli'nde (National Education Goals Panel, NEGP, 1995) belirlenen ilkokula hazırlıkla ilgili beş temel alana dayanmaktadır.

İlkokula Hazırlık Becerileri Anketinin Fiziksel gelişim boyutu 4; sosyal ve duygusal gelişim boyutu 6; dil gelişimi boyutu 4; öğrenmeye yönelik yaklaşımlar boyutu 3; bilişsel gelişim boyutu 4; ve öz bakım becerileri boyutu 5 madde içermektedir. Anket maddelerine verilecek yanıtlar; hiç katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), kararsızım (3), katılıyorum (4), ve tamamen katılıyorum (5) şeklindedir. Anket, bireysel olarak uygulanmakta ve her bir anketin uygulanması yaklaşık 10 dakika sürmektedir.

Veri Toplama Süreci

Araştırmanın verileri 2017 – 2018 eğitim-öğretim yılında Şubat-Eylül aylarında Ankara ilindeki resmi ve özel okullarda görevli okul öncesi ve birinci sınıf öğretmenleri ile bir devlet üniversitesinin son sınıfına devam eden okul öncesi ve sınıf öğretmen adaylarından toplanmıştır.

Bu çalışma için Hacettepe Üniversitesi Senatosu Etik Komisyonununun 19.12.2017 tarihli 76942594-900/59 sayılı kararı ile etik izin alınmıştır. Ardından araştırmacılar ilgili kurumların yöneticileri ile

görüştürerek, araştırmanın amacını açıklamışlardır. Öğretmenler ve öğretmen adayları ile çalışma yapılabilmesi için gerekli izin alınmıştır. Katılımcılar, çalışmaya katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu, çalışmaya katılmak isteyenlerin kişi ve kurum bilgilerinin istenmeyeceği ve hiçbir ortamda paylaşılmayacağı, kendilerine yöneltilecek soruların yalnızca görüş belirlemeye yönelik olacağı hakkında bilgilendirilmişlerdir. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğretmen ve öğretmen adaylarına tercihleri doğrultusunda çevrimiçi anket formu ya da basılı anket formu verilerek, soruları cevaplamaları istenmiştir.

Verilerin Analizi

İlkokula Hazırlık Becerileri Anketinden elde edilen veriler tablolarda düzenlenerek frekans, yüzde ve ortalama kullanılarak betimlenmiş ve yorumlanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri, birinci sınıf öğretmenleri ve öğretmen adaylarının ilkökula hazırlık becerileri anketine verdikleri cevaplardan elde edilen bulgulara ait tablolara yer verilmiştir. Tablo 2’de okul öncesi öğretmenlerinin ilkökula hazırlık becerilerine ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 2. Okul Öncesi Öğretmenlerinin İlkokula Hazırlık Becerilerine İlişkin Görüşleri

İlkokula Hazırlık Becerileri	O.Ö.Ö.					X̄
	5(%)	4(%)	3(%)	2(%)	1(%)	
Fiziksel Gelişim						
Fiziksel olarak sağlıklı olma	49	33	6	7	5	4,13
El göz koordinasyonuna sahip olma	63	32	1	1	2	4,56
Yaşına uygun büyük kas becerilerine sahip olma	58	28	5	6	3	4,37
Yaşına uygun küçük kas becerilerine sahip olma	66	29	4	1	0	4,59
						4,41
Sosyal-Duygusal Gelişim						
Üzülmediği, sevindiği ya da korktuğunda duygusunu doğru bir şekilde ifade etme	57	32	11	0	0	4,44
Üzülmediğinde, öfkelenmediğinde ya da heyecanlandığında kendi kendini sakinleştirme	51	33	15	1	0	4,32
Empati kurma	47	34	14	4	1	4,23
Olumlu akran ilişkileri kurma	60	31	8	1	0	4,49
Anne ve babadan ayrılma kaygısı yaşamadan okula uyum sağlama	69	27	3	1	0	4,63
Öğretmenin yönergelerini takip etme	65	29	5	1	0	4,56
						4,44
Öğrenmeye Yönelik Yaklaşımlar						
Kendi başına çalışma	35	42	20	2	1	4,09
Öğrenmeye karşı istekli olma	60	34	5	1	0	4,51
Öğrenme sürecinde karşılaştığı sorunları çözme	56	36	7	1	0	4,46
						4,35

Dil Gelişimi						
Duygu ve düşüncelerini anlaşılır ve düzgün bir Türkçe ile aktarma	49	47	2	2	0	4,39
Okunan bir metin veya hikâyeyi anlama ve yorumlama	48	42	7	1	1	4,36
Fonolojik farkındalığa sahip olma	30	51	15	1	3	4,05
Yazma amaçlı karalamalar yapma	43	42	11	2	2	4,19
						4,24
Bilişsel Gelişim						
Kavram bilgisine sahip olma	61	33	3	2	1	4,50
Temel matematik becerilerine sahip olma	53	37	6	2	2	4,37
Nesneleri kullanarak 10' a kadar basit toplama ve çıkarma işlemleri yapma	43	46	3	4	3	4,20
Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurma	49	43	6	1	1	4,36
						4,35
Özbakım Becerileri						
Kendi kendine giyinme ve soyunma	64	25	7	3	2	4,46
Tuvalet ihtiyacını ve buna yönelik temizliğini kendi kendine yapma	76	15	8	0	1	4,65
Yemeklerini kendi başına dökmeden yeme	57	28	10	3	2	4,35
Kendi eşyalarının sorumluluğunu alma	65	26	6	1	2	4,53
Bulunduğu ortamı düzenli bırakma	59	29	10	1	1	4,43
						4,48

Tablo 2.'de de görüldüğü üzere, okul öncesi öğretmenlerinin ilkökula hazırlık becerilerine ilişkin görüşleri beceri alt boyutları kapsamında incelendiğinde, öğretmenlerin sırasıyla öz bakım becerileri boyutu ($\bar{X}=4,48$), sosyal duygusal gelişim boyutu ($\bar{X}=4,44$), fiziksel gelişim boyutu ($\bar{X}=4,41$), bilişsel gelişim boyutu ($\bar{X}=4,35$), öğrenmeye yönelik yaklaşımlar boyutu ($\bar{X}=4,35$) ve dil gelişimi boyutuna ($\bar{X}=4,24$) değindikleri belirlenmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin İlkokula hazırlık becerilerine ilişkin görüşlerine alt boyutlarda yer alan beceriler kapsamında bakıldığında ise; öğretmenlerin fiziksel gelişimde “Yaşına uygun küçük kas becerilerine sahip olma” becerisine ($\bar{X}=4,59$), sosyal-duygusal gelişimde “Anne ve babadan ayrılma kaygısı yaşamadan okula uyum sağlama” becerisine ($\bar{X}=4,63$), öğrenmeye yönelik yaklaşımlarda “Öğrenmeye karşı istekli olma” becerisine ($\bar{X}=4,51$), dil gelişiminde “Duygu ve düşüncelerini anlaşılır ve düzgün bir Türkçe ile aktarma” becerisine ($\bar{X}=4,39$), bilişsel gelişimde “Kavram bilgisine sahip olma” becerisine ($\bar{X}=4,50$) ve öz bakım becerilerinde “Tuvalet ihtiyacını ve buna yönelik temizliğini kendi kendine yapma” becerisine ($\bar{X}=4,65$) değindikleri görülmüştür.

Tablo 3. Birinci Sınıf Öğretmenlerinin İlkokula Hazırlık Becerilerine İlişkin Görüşleri

İlkokula Hazırlık Becerileri	S.Ö.					X
	5 (%)	4 (%)	3 (%)	2 (%)	1 (%)	
Fiziksel Gelişim						
Fiziksel olarak sağlıklı olma	58	36	6	0	0	4,52
El göz koordinasyonuna sahip olma	74	18	8	0	0	4,66
Yaşına uygun büyük kas becerilerine sahip olma	58	36	6	0	0	4,52
Yaşına uygun küçük kas becerilerine sahip olma	60	32	4	4	0	4,48
						4,54

Sosyal-Duygusal Gelişim						
Üzüldüğü, sevindiği ya da korktuğunda duygusunu doğru bir şekilde ifade etme	72	16	10	2	0	4,58
Üzüldüğünde, öfkelendiğinde ya da heyecanlandığında kendi kendini sakinleştirme	50	34	12	2	2	4,28
Empati kurma	58	20	16	4	2	4,28
Olumlu akran ilişkileri kurma	68	24	4	4	0	4,56
Anne ve babadan ayrılma kaygısı yaşamadan okula uyum sağlama	66	30	4	0	0	4,62
Öğretmenin yönergelerini takip etme	72	26	2	0	0	4,70
						4,50
Öğrenmeye Yönelik Yaklaşımlar						
Kendi başına çalışma	36	48	16	0	0	4,20
Öğrenmeye karşı istekli olma	47	40	11	2	0	4,60
Öğrenme sürecinde karşılaştığı sorunları çözme	50	40	10	0	0	4,40
						4,40
Dil Gelişimi						
Duygu ve düşüncelerini anlaşılır ve düzgün bir Türkçe ile aktarma	62	24	12	2	0	4,46
Okunan bir metin veya hikâyeyi anlama ve yorumlama	46	38	14	2	0	4,28
Fonolojik farkındalığa sahip olma	44	26	24	4	2	4,06
Yazma amaçlı karalamalar yapma	48	38	14	0	0	4,30
						4,27
Bilişsel Gelişim						
Kavram bilgisine sahip olma	60	26	14	0	0	4,46
Temel matematik becerilerine sahip olma	46	32	18	4	0	4,20
Nesneleri kullanarak 10' a kadar basit toplama ve çıkarma işlemleri yapma	48	20	28	4	0	4,12
Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurma	44	40	16	0	0	4,28
						4,26
Özbakım Becerileri						
Kendi kendine giyinme ve soyunma	60	34	6	0	0	4,54
Tuvalet ihtiyacını ve buna yönelik temizliğini kendi kendine yapma	76	20	4	0	0	4,72
Yemeklerini kendi başına dökmeden yeme	72	22	6	0	0	4,66
Kendi eşyalarının sorumluluğunu alma	72	24	4	0	0	4,68
Bulunduğu ortamı düzenli bırakma	66	34	0	0	0	4,62
						4,64

Tablo 3.'den de anlaşılacağı üzere, birinci sınıf öğretmenlerinin ilkokula hazırlık becerilerine ilişkin görüşleri beceri alt boyutları kapsamında incelendiğinde öğretmenlerin sırasıyla öz bakım becerileri boyutu ($\bar{X}=4,64$), fiziksel gelişim boyutu ($\bar{X}=4,54$), sosyal-duygusal gelişim boyutu ($\bar{X}=4,50$), öğrenmeye yönelik yaklaşımlar boyutu ($\bar{X}=4,40$), dil gelişimi boyutu ($\bar{X}=4,27$) ve bilişsel gelişim boyutuna ($\bar{X}=4,26$) değindikleri görülmektedir.

Birinci sınıf öğretmenlerinin İlkokula hazırlık becerilerine ilişkin görüşlerine alt boyutlarda yer alan beceriler kapsamında bakıldığında ise; öğretmenlerin sırasıyla fiziksel gelişimde “El göz koordinasyonuna sahip olma” becerisine ($\bar{X}=4,66$), sosyal-duygusal gelişimde “Öğretmenin yönergelerini takip etme” becerisine ($\bar{X}=4,70$), öğrenmeye yönelik yaklaşımlarda “Öğrenmeye karşı istekli olma” becerisine ($\bar{X}=4,60$), dil gelişiminde “Duygu ve düşüncelerini anlaşılır ve düzgün bir Türkçe ile aktarma” becerisine ($\bar{X}=4,46$), bilişsel gelişimde “Kavram bilgisine sahip olma” becerisine ($\bar{X}=4,46$), ve öz bakım becerilerinde “Tuvalet ihtiyacını ve buna yönelik temizliğini kendi kendine yapma” becerisine ($\bar{X}=4,72$) değindikleri belirlenmiştir.

Tablo 4. Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının İlkokula Hazırlık Becerilerine İlişkin Görüşleri

İlkokula Hazırlık Becerileri	O.Ö.Ö.A.					X
	5 (%)	4 (%)	3 (%)	2 (%)	1 (%)	
Fiziksel Gelişim						
Fiziksel olarak sağlıklı olma	67	22	10	2	0	4,53
El göz koordinasyonuna sahip olma	51	43	4	2	0	4,43
Yaşına uygun büyük kas becerilerine sahip olma	57	27	12	2	2	4,35
Yaşına uygun küçük kas becerilerine sahip olma	57	37	23	3	0	4,45
						4,44
Sosyal-Duygusal Gelişim						
Üzülmediği, sevindiği ya da korktuğunda duygusunu doğru bir şekilde ifade etme	70	28	2	0	0	4,69
Üzülmediğinde, öfkelenmediğinde ya da heyecanlandığında kendi kendini sakinleştirme	53	23	18	2	4	4,20
Empati kurma	55	25	14	4	2	4,27
Olumlu akran ilişkileri kurma	65	31	2	2	0	4,57
Anne ve babadan ayrılma kaygısı yaşamadan okula uyum sağlama	61	29	8	2	0	4,49
Öğretmenin yönergelerini takip etme	59	37	4	0	0	4,55
						4,46
Öğrenmeye Yönelik Yaklaşımlar						
Kendi başına çalışma	33	47	14	6	0	4,08
Öğrenmeye karşı istekli olma	56	36	7	1	0	4,61
Öğrenme sürecinde karşılaştığı sorunları çözme	47	40	12	1	0	4,29
						4,32
Dil Gelişimi						
Duygu ve düşüncelerini anlaşılır ve düzgün bir Türkçe ile aktarma	51	39	10	0	0	4,41
Okunan bir metin veya hikâyeyi anlama ve yorumlama	37	55	6	2	0	4,25
Fonolojik farkındalığa sahip olma	39	31	21	6	2	4,00
Yazma amaçlı karalamalar yapma	33	43	14	10	0	4,00
						4,22
Bilişsel Gelişim						
Kavram bilgisine sahip olma	57	29	10	2	2	4,37
Temel matematik becerilerine sahip olma	45	43	10	2	0	4,29
Nesneleri kullanarak 10' a kadar basit toplama ve çıkarma işlemleri yapma	47	29	20	2	2	4,18
Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurma	47	47	4	2	0	4,37
						4,30
Özbakım Becerileri						
Kendi kendine giyinme ve soyunma	69	29	2	0	0	4,67
Tuvalet ihtiyacını ve buna yönelik temizliğini kendi kendine yapma	80	18	2	0	0	4,78
Yemeklerini kendi başına dökmeden yeme	70	25	5	0	0	4,67
Kendi eşyalarının sorumluluğunu alma	72	18	10	0	0	4,63
Bulunduğu ortamı düzenli bırakma	74	19	4	3	0	4,67
						4,68

Tablo 4.'de sunulduğu üzere okul öncesi öğretmen adaylarının ilkokula hazırlık becerilerine ilişkin görüşleri beceri alt boyutlarına göre incelendiğinde öğretmen adaylarının sırasıyla; öz bakım becerileri boyutuna ($\bar{X}=4,68$), sosyal-duygusal gelişim boyutuna ($\bar{X}=4,46$), fiziksel gelişim boyutuna ($\bar{X}=4,44$), öğrenmeye yönelik yaklaşımlar boyutuna ($\bar{X}=4,32$), bilişsel gelişim boyutuna ($\bar{X}=4,30$) ve dil gelişimi boyutuna ($\bar{X}=4,22$) değindikleri görülmüştür. Okul öncesi öğretmen adaylarının İlkokula hazırlık becerilerine ilişkin görüşlerine alt boyutlarda yer alan beceriler kapsamında bakıldığında ise; okul öncesi öğretmen adaylarının sırasıyla fiziksel gelişimde “Fiziksel olarak sağlıklı olma” becerisine ($\bar{X}=4,53$), sosyal-duygusal gelişimde “Üzülmediği, sevindiği ya da korktuğunda

duygusunu doğru bir şekilde ifade etme” becerisine ($\bar{X}=4,69$), öğrenmeye yönelik yaklaşımlarda “Öğrenmeye karşı istekli olma” becerisine ($\bar{X}=4,61$), dil gelişiminde “Duygu ve düşüncelerini anlaşılır ve düzgün bir Türkçe ile aktarma” becerisine ($\bar{X}=4,41$), bilişsel gelişimde “Kavram bilgisine sahip olma” ($\bar{X}=4,37$) ve “Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurma” becerisine ($\bar{X}=4,37$), ve özbakım becerilerinde ise “Tuvalet ihtiyacını ve buna yönelik temizliğini kendi kendine yapma” becerisine ($\bar{X}=4,78$) değindikleri saptanmıştır.

Tablo 5. Sınıf Öğretmeni Adaylarının İlkokula Hazırlık Becerilerine İlişkin Görüşleri

İlkokula Hazırlık Becerileri	S.Ö.A.					X̄
	5 (%)	4 (%)	3 (%)	2 (%)	1 (%)	
Fiziksel Gelişim						
Fiziksel olarak sağlıklı olma	68	17	8	5	2	4,45
El göz koordinasyonuna sahip olma	69	19	8	3	1	4,55
Yaşına uygun büyük kas becerilerine sahip olma	74	20	5	1	0	4,69
Yaşına uygun küçük kas becerilerine sahip olma	70	22	3	5	0	4,58
						4,56
Sosyal-Duygusal Gelişim						
Üzülüşü, sevindiği ya da korktuğunda duygusunu doğru bir şekilde ifade etme	61	31	5	3	0	4,50
Üzülüşünde, öfkelenişinde ya da heyecanlandığında kendi kendini sakinleştirme	56	30	12	1	1	4,38
Empati kurma	51	29	16	4	0	4,28
Olumlu akran ilişkileri kurma	60	27	11	2	0	4,47
Anne ve babadan ayrılma kaygısı yaşamadan okula uyum sağlama	58	30	12	0	0	4,45
Öğretmenin yönergelerini takip etme	58	27	15	0	0	4,43
						4,41
Öğrenmeye Yönelik Yaklaşımlar						
Kendi başına çalışma	48	29	20	1	1	4,22
Öğrenmeye karşı istekli olma	50	40	10	0	0	4,48
Öğrenme sürecinde karşılaştığı sorunları çözme	49	34	15	2	0	4,30
						4,33
Dil Gelişimi						
Duygu ve düşüncelerini anlaşılır ve düzgün bir Türkçe ile aktarma	55	36	8	1	0	4,43
Okunan bir metin veya hikâyeyi anlama ve yorumlama	45	34	13	7	1	4,15
Fonolojik farkındalığa sahip olma	50	27	21	3	1	4,17
Yazma amaçlı karalamalar yapma	44	32	17	6	1	4,12
						4,21
Bilişsel Gelişim						
Kavram bilgisine sahip olma	51	32	13	3	1	4,28
Temel matematik becerilerine sahip olma	43	28	25	4	0	4,11
Nesneleri kullanarak 10' a kadar basit toplama ve çıkarma işlemleri yapma	43	28	15	14	0	3,98
Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurma	50	34	10	4	2	4,27
						4,16
Özbakım Becerileri						
Kendi kendine giyinme ve soyunma	68	23	7	1	1	4,56
Tuvalet ihtiyacını ve buna yönelik temizliğini kendi kendine yapma	70	24	3	3	0	4,63
Yemeklerini kendi başına dökmeden yeme	66	24	8	1	1	4,52
Kendi eşyalarının sorumluluğunu alma	66	20	10	4	0	4,47
Bulunduğu ortamı düzenli bırakma	66	20	9	4	1	4,56
						4,54

Tablo 5'den de anlaşılacağı üzere sınıf öğretmeni adaylarının ilkokula hazırlık becerilerine ilişkin görüşleri beceri alt boyutlarına göre incelendiğinde sınıf öğretmen adaylarının sırasıyla fiziksel gelişim boyutuna ($\bar{X}=4,56$), öz bakım becerileri boyutuna ($\bar{X}=4,54$), sosyal-duygusal gelişim boyutuna ($\bar{X}=4,41$), öğrenmeye yönelik yaklaşımlar boyutuna ($\bar{X}=4,33$), dil gelişimi boyutuna ($\bar{X}=4,21$), ve bilişsel gelişim boyutuna ($\bar{X}=4,16$) değindikleri görülmüştür.

Sınıf öğretmeni adaylarının İlkokula hazırlık becerilerine ilişkin görüşlerine alt boyutlarda yer alan beceriler kapsamında bakıldığında ise; öğretmen adaylarının sırasıyla fiziksel gelişimde “Yaşına uygun büyük kas becerilerine sahip olma” becerisine ($\bar{X}=4,69$), sosyal-duygusal gelişimde “Üzüldüğü, sevindiği ya da korktuğunda duygusunu doğru bir şekilde ifade etme” becerisine ($\bar{X}=4,50$), öğrenmeye yönelik yaklaşımlarda “Öğrenmeye karşı istekli olma” becerisine ($\bar{X}=4,48$), dil gelişiminde “Duygu ve düşüncelerini anlaşılır ve düzgün bir Türkçe ile aktarma” becerisine ($\bar{X}=4,43$), bilişsel gelişimde “Kavram bilgisine sahip olma” becerisine ($\bar{X}=4,28$), ve öz bakım becerilerinde “Tuvalet ihtiyacını ve buna yönelik temizliğini kendi kendine yapma” becerisine ($\bar{X}=4,63$) değindikleri belirlenmiştir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin ilkokula hazırlık becerilerine ilişkin görüşleri beceri alt boyutları kapsamında incelendiğinde, öğretmenlerin becerilere verdiği öncelik sırası öz bakım becerileri boyutu, sosyal duygusal gelişim boyutu, fiziksel gelişim boyutu, bilişsel gelişim boyutu, öğrenmeye yönelik yaklaşımlar boyutu ve dil gelişimi boyutuna değindikleri belirlenmiştir. Alanyazında yapılmış çalışmaların sonuçları incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin okula hazırlık becerilerine ilişkin farklı görüşlerinin olduğu saptanmıştır. Piotrkowski, Botsko ve Matthews (2000) araştırmalarında okul öncesi öğretmenlerinin çocukların okula geçişleri için sağlıklı olmaları ve sosyal olarak yetkin olmaları gerektiğini vurgulamışlardır. Çalışmada öğretmenler ayrıca, bir çocuğun iletişim kurabilmesi ve temel bilgi ve becerilere sahip olmasının öğrenmeye olan yaklaşımından daha önemli olduğunu belirtmişlerdir. Lin, Lawrence ve Gorrell (2003) ve Dockett ve Perry (2002) de ise; okul öncesi öğretmenlerinin çocukların okula geçişleri için daha çok çocuğun sosyal gelişimine vurgu yapılmıştır. Erkan, Koyuncu Şahin ve Atış-Akyol (2017) okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi öğretmen adaylarının ilkokula hazırlığa ilişkin görüşlerini inceledikleri araştırmada, çocukların ilkokula hazırlık için sahip olması gereken becerilere ilişkin olarak okul öncesi öğretmenlerin çocukların fiziksel iyilik halleri ve motor gelişimleri üzerine odaklandıkları görülmüştür. Okul olgunluğuna ulaşmış bir çocuğun gösterdiği özelliklere ilişkin öğretmen görüşlerinin yer aldığı bir çalışmada da “fiziksel ve zihinsel becerileri gösterme” en çok

vurgulanan gelişim alanıdır (Güzel ve Özyurt, 2018). Araştırmalara dayanarak, yurtdışında yapılan çalışmalarda daha çok sosyal gelişim alanına vurgu yapılırken Türkiye'deki öğretmenlerin özbakım ve fiziksel gelişimi ilkokula hazırlık için önem gördüğü çıkarımı yapılabilir. Bunun nedeni farklı kültürlerde farklı hedeflerin önemli görülmesi ile açıklanabilir. Bazı çalışmalarda ise okulöncesi öğretmenleri, çocukların okula geçişleri için tüm gelişim alanlarında olgunluğa ulaşmış olmaları gerektiği belirtilmektedir (Kutluca Canbulat ve Yıldızbaş, 2015; Şahin, Sak, Tuncer, 2013).

Araştırmanın bir diğer sonucunda, birinci sınıf öğretmenlerinin ilkokula hazırlık becerilerine ilişkin görüşleri beceri alt boyutları kapsamında incelendiğinde öğretmenlerin becerilere verdiği öncelik sırası, öz bakım becerileri boyutu, fiziksel gelişim boyutu, sosyal-duygusal gelişim boyutu, öğrenmeye yönelik yaklaşımlar boyutu, dil gelişimi boyutu ve bilişsel gelişim boyutuna değindikleri tespit edilmiştir. Araştırma bulgusunun aksine Koçyiğit ve Saban (2014) ilköğretim birinci sınıf öğretmenleri ve ebeveynleri ile yaptıkları çalışmada okula hazırbulunuşluk için öğretmenlerin diğer becerilere oranla sosyal beceriler üzerinde durduklarını saptamışlardır. Kutluca Canbulat ve Yıldızbaş'ın (2015) çalışmasında ise; sınıf öğretmenlerinin çocukların gelişim alanlarının hepsinde okula hazır olması gerektiği vurgulanmıştır. Araştırmalarda sınıf öğretmenlerinin ilkokula hazırbulunuşluk ile ilgili beklentileri çeşitlilik göstermekle birlikte bazı araştırmalardaki katılımcılar daha özel gelişim alanlarına vurgu yaparken bazı araştırmalardaki katılımcılar ise okula hazırlığı bütünsel gelişimin desteklenmesi olarak değerlendirilmektedir. Bu farklılıkların öğretmenlerin mesleki hedeflerinde gelişim için öncelik verdikleri alanlar ile ve/veya meslek hayatlarındaki tecrübeleri ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca araştırmada okul öncesi öğretmen adaylarının ilkokula hazırlık becerilerine ilişkin görüşleri beceri alt boyutları kapsamında incelendiğinde öğretmen adaylarının sırasıyla öz bakım becerileri boyutuna, sosyal-duygusal gelişim boyutuna, fiziksel gelişim boyutuna, öğrenmeye yönelik yaklaşımlar boyutuna, bilişsel gelişim boyutuna, ve dil gelişimi boyutuna değindikleri bulunmuştur. Araştırma sonucunun aksine Erkan, Koyuncu Şahin ve Atış-Akyol (2017) yaptıkları çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının ilkokula hazırlık için birinci sırada sosyal-duygusal gelişime önem verdiklerini bulmuşlardır. Araştırmanın bulgusuna paralel olarak Chan (2012) çalışmasında okul öncesi öğretmenleri öz bakım becerilerini birinci öncelikli olarak belirlemişlerdir. Araştırmanın bu sonucu okul öncesi dönem çocukların gelişimsel özellikleri düşünüldüğünde özbakım becerilerinin (kendi kendine tuvaletini hijyen kurallarına uygun şekilde yapabilme, yemeğini yiyebilme, ayakkabısını giyebilme vb.) geliştirilmesinin, okul öncesi eğitim kurumlarındaki diğer eğitim ve öğretim faaliyetlerini kolaylaştıracağına yönelik beklentiden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sınıf öğretmeni adaylarının ilkökula hazırlık becerilerine ilişkin görüşleri beceri alt boyutlarına göre incelendiğinde ise sınıf öğretmen adaylarının sırasıyla; fiziksel gelişim boyutuna, öz bakım becerileri boyutuna, sosyal-duygusal gelişim boyutuna, öğrenmeye yönelik yaklaşımlar boyutuna, dil gelişimi boyutuna ve bilişsel gelişim boyutuna değindikleri görülmüştür. İncelenen alanyazında sınıf öğretmeni adayları ile ilkökula hazırlık becerilerine ilişkin yapılmış bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak; ailelerle yapılan bir çalışmada araştırmanın bulgusuna paralel olarak, ilkökula hazırlık becerilerinde fiziksel gelişim becerilerine vurgu yapıldığı görülmektedir (Ertürk Kara ve Gözcü, 2015).

Bir diğer araştırma sonucuna göre, okul öncesi öğretmenleri, birinci sınıf öğretmenleri, okul öncesi öğretmen adayları ve sınıf öğretmeni adaylarının ilkökula hazırlık becerileri ile ilgili olarak alt boyutlarda yer alan bazı ortak becerilere değindikleri görülmektedir. Öğrenmeye yönelik yaklaşımlar boyutunda “Öğrenmeye karşı istekli olma” becerisinin; dil gelişimi boyutunda “Duygu ve düşüncelerini anlaşılır ve düzgün bir Türkçe ile aktarma” becerisinin ve öz bakım becerileri boyutunda “Tuvalet ihtiyacını ve buna yönelik temizliğini kendi kendine yapma” becerisinin ortak olduğu tespit edilmiştir. Chan (2012) yaptığı çalışmada araştırmanın bulgusuna paralel olarak, ilkökulu öğretmenlerinin öğrenmeye yönelik beceriler alt boyutunda en yüksek ortalamanın “okumaya karşı istekli olma” becerisinde olduğu görülmektedir. Bilişsel gelişim boyutunda; “Kavram bilgisine sahip olma” becerisinin okul öncesi öğretmenleri, birinci sınıf öğretmenleri ve sınıf öğretmeni adayları tarafından en yüksek ortalamaya sahip beceri olarak belirlendiği, farklı olarak okul öncesi öğretmen adayların bu boyutta en yüksek ortalamaya sahip beceri olarak “Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurma” becerisini belirlediği görülmektedir. Sosyal duygusal gelişim boyutunda; okul öncesi ve sınıf öğretmen adayları “Üzüldüğü, sevindiği ya da korktuğunda duygusunu doğru bir şekilde ifade etme” becerisine, okul öncesi öğretmenleri “Anne ve babadan ayrılma kaygısı yaşamadan okula uyum sağlama” becerisine, birinci sınıf öğretmenleri “Öğretmenin yönergelerini takip etme” becerisine en yüksek ortalamayı vermişlerdir. Chan (2012) yaptığı çalışmada sosyal duygusal gelişim alanında okul öncesi öğretmenleri en çok “içsel motivasyon” becerisine, ilkökul öğretmenleri ise en çok “temel sosyal davranışlar ile duygularını uygun şekilde ifade edebilme” becerilerine en yüksek puanı vermişlerdir. Fiziksel gelişim boyutunda katılımcılar farklı becerilere en yüksek puanı vermişlerdir.

İlkokula hazırlık becerileri alt boyutları toplam puan ortalamasına bakıldığında ise; okul öncesi öğretmenleri, birinci sınıf öğretmenleri ve okul öncesi öğretmen adayları en yüksek ortalamayı “öz bakım becerisi” boyutuna verirken, sınıf öğretmen adayları “fiziksel gelişim” boyutuna en yüksek ortalamayı vermişlerdir. Araştırmanın bulgusuna paralel olarak Yeşil Dağlı (2013) çocuğu okul

öncesi eğitim kurumuna giden velilerin okula hazırlığa ilişkin görüşlerini incelediği çalışmada, velilerin tamamına yakınının çocukların öz bakım becerilerini kazanmış olmasını ve kişisel ihtiyaç ve isteklerini ifade edebilmesini önemsediklerini bulmuştur. Araştırmanın bu bulgusunun aksine alan yazında ilkokula hazırlık becerilerinde diğer becerilere oranla akademik becerilerin önemini vurgulayan çalışmalarda (Lewit ve Baker, 1995; Williamson, 2003, Kwong, 2006; Skeete, 2006) yer almaktadır.

Araştırma sonuçları, alan yazında ilkokula hazırlık becerileri ile ilgili farklı katılımcı grupları ile yapılan çalışmalarla birlikte yorumlandığında, ilkokula hazırlık becerilerinin alt boyutlarının önem sırasında benzerlikler kadar farklılıklar da olduğu görülmektedir. Katılımcıların farklı görüşlere sahip olmalarının ilkokula hazırlık kavramının yapısından kaynaklandığı düşünülmektedir. Çünkü ilkokula hazırlık kavramı, aile, öğretmen (okul öncesi öğretmeni, ilkokul öğretmeni), çocuk ve toplum gibi paydaşlardan oluşan ve tüm gelişim alanları ile çocuğun desteklenmesi gerektiğini vurgulayan bir kavramdır. Bu nedenle söz konusu farklılıklar örneklem gruplarının kendi deneyim ve beklentilerinden kaynaklanıyor olabilir. Daha sonra yapılacak olan çalışmalarda öğretmenlerin deneyimleri yaşadıkları örnekler üzerinden incelenerek yorumlanabilir. Ayrıca daha bütüncül bakılabilmesi için yapılacak araştırmalarda, okula hazırlığın tüm paydaşlarının görüşlerinin birlikte aynı ölçme aracı ile incelendiği çalışmaların sayısı artırılabilir.

KAYNAKÇA

- Alexander, K. L., & Entwisle, D.R. (1988). Achievement in the first two years of school: Patterns and processes. *Monographs of the Society for Research in Child Development* (Serial No. 218), 53(2), 1–157.
- Balaban, N. (1985). *Starting school: From separation to independence*. New York, NY: Teachers College Press.
- Chan, W. L. (2012) Expectations for the transition from kindergarten to primary school amongst teachers, parents and children, *Early Child Development and Care*, 182:5, 639-664, DOI: 10.1080/03004430.2011.569543
- Dereli, E. (2012). Okulöncesi öğretmenleri ile ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin ilköğretime hazırlık süreci ile ilgili görüşlerinin karşılaştırılarak incelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi*,30, 1-20.
- Dockett, S., & Perry, B. (2002). *Beliefs and expectations of parents, prior-to-school educators and schoolteachers as children start school: An Australian perspective*. (ERIC Document Number: 465440).
- Dockett, S., & Perry, B. (2003). The transition to school: What's important? *Educational Leadership*, 60(7), 30–34.
- Edgar, D. (1986). Family background and the transition to school. *Primary Education*, 17(4),16–21.

- Erden, F. T., & Altun, D. (2014). Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim ve ilköğretime geçiş süreci hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 13(2), 481-502.
- Erkan S. (2011). Farklı sosyoekonomik düzeydeki ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazırbulunuşluklarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 186-197.
- Erkan, S. & Kırca, A. (2010). Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazırbulunuşluklarına etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 94-106.
- Erkan, S., Koyuncu Şahin, M., & Atış-Akyol, N. (2017). Okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adaylarının ilkokula hazırlıkla ilgili görüşleri. F. Temel(Ed.), 5. *Okul Öncesi Eğitim Kongresi bildiri özet kitabı içinde (471-472)*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Ertürk Kara, H. G., & Gözcü, S. (2015). Okula hazır olma konusunda öğretmen ve aile görüşleri: bir olgu bilim çalışması. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 16(2).
- Gay, L. R., Mills, G. E., & Airasian, P. W. (2009). *Educational research: Competencies for analysis and applications*. Upper Saddle River, N.J: Merrill/Pearson.
- Janus, M., Duku, E.K. & Stat, E. (2005). *Development of the Short Early Development Instrument (S-EDI)*. Report for the World Bank.
- Kagan, S. L., Moore, E., & Bredekamp, S. (Eds.). (1995). *Reconsidering children's early development and learning: Toward shared beliefs and vocabulary*. Washington, DC: National Education Goals Panel.
- Koçyığıt, S., & Saban, A. (2014). Birinci sınıf öğretmenlerinin ve ebeveynlerin görüşlerine göre okula hazır bulunuşluk. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 7(3), 322-341.
- Kutluca Canbulat, A. N. & Yıldızbaş F. (2015). Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin 60-72 aylık çocukların okula hazır bulunuşluklarına ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 33-50. DOI: 10.17240/aibuefd.2014.14.1-5000091501
- Kwong, C. L. Y. (2006). Taiwanese parents' and kindergarten teachers' expectations for children's school readiness skills. Unpublished doctoral dissertation, University of Alabama at Birmingham. (ProQuest UMI Dissertation Publishing Number: 3253058).
- Lewit, E. M., & Baker, L. S. (1995). School readiness. *Future of Children*, 5(2), 128-139.
- Lin, H., Lawrence, F.R., & Gorrell, J. (2003). Kindergarten teachers' views of children's readiness for school. *Early Childhood Research Quarterly*, 18, 225-237.
- MEB (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Okagaki, L., & Diamond, K.E. (2000). Responding to cultural and linguistic differences in the beliefs and practices of families with young children. *Young Children*, 55(3), 74-80.
- Opper, S. (1993). *Development of Hong Kong preschool*. Hong Kong: Faculty of Education, University of Hong Kong.

- Özyurt, M., & Güzel, N. (2018). Okul Öncesi Eğitimi Alan Çocukların Okul Olgunluğu Düzeylerinin ve Okul Olgunluğuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 1250-1267. DOI: 10.17860/mersinefd.441260
- Piotrkowski, C. S., Botsko, M., & Matthews, E. (2000). Parents' and teachers' beliefs about children's school readiness in a high-need community. *Early Childhood Research Quarterly*, 15(4), 537-558.
- Piotrkowski, C.S. (2004). A community-based approach to school readiness in Head Start. In E. Zigler & S.J. Styfco (Eds.), *The Head Start debates* (pp. 129–142). Baltimore, MD: Paul H. Brookes.
- Ramey, S.L., & Ramey, C.T. (1994). The transition to school: Why the first few years matter for a lifetime. *Pbi Delta Kappan*, 76(3), 194–198.
- Skeete, T. D. (2006). *School readiness and assessment of young children: Implications for policy and practice*. (ERIC Reproduction No: ED 437159).
- Şahin B. (2014). Metodoloji. Tanrıören A.(Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara:Anı Yayıncılık
- Şahin, İ. T., Sak, R., & Tuncer, N. (2013). Okul öncesi ve birinci sınıf öğretmenlerinin ilköğretime hazırlık sürecine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1691-1713.
- Tantekin Erden F., Altun D. (2014). Sınıf öğretmenlerinin okul öncesi eğitim ve ilköğretime geçiş süreci hakkındaki görüşlerinin incelenmesi, *İlköğretim Online*, 13(2), 481-502.
- UNICEF (2012). *School Readiness: a conceptual framework*. United Nations Children's Fund, New York.
- Williamson, D. E. (2003). Readiness for School: A Study of Parent, Teacher, and Preschoolers School Readiness. Unpublished doctoral dissertation, Florida International University. (ProQuest UMI Dissertation Publishing Number: 3115859).
- Wong, N.C. (2003). A study of children's difficulties in transition to school in Hong Kong. *Early Child Development and Care*, 173(1), 83–96.
- Yeşil Dağlı, Ü. (2013). Çocukları okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden velilerin ilkokula hazırbulunuşluk ile ilgili görüşleri. *Ekev Akademi Dergisi*, 16, 52.